حصر در آیه «لا یعلم...الغیب الا الله»؛ حصر حقیقی ادعائی

حال عرض من این است: یکی از وجوه بسیار زیبا این است که حصر حقیقی باشد اما حصر حقیقی ادعائی. می‌گوییم «ما عالم فی هذا البلد الا زید». یک وقتی حصر حقیقی غیر ادعائی است. «ما عالم فی هذا البلد الا زید»، این قصر صفت بر موصوف است. خب اگر حقیقی غیر ادعائی باشد یعنی چه؟ یعنی اگر به شهر بروید هیچ کسی را عالم نمی‌بینید، تنها یک نفر عالم هست که زید است. این قصر حقیقی غیر ادعائی است. اما یکی از ظریف ترین مطالب معانی بیانی قصر حقیقی ادعائی است که با قصر اضافی هم فرق دارد. قصر، اضافی نیست و حقیقی است اما ادعائی است. کجا است؟ شما می‌خواهید بگویید که در این شهر عالم خیلی زیاد است، اما وقتی به زید نگاه می‌کنید، گویا عالمی نیست. عالم هست ولی شما برای تعظیم زید ادعا می‌کنید «ما عالم فی البلد الا زید». حصر اضافی نیست.

شاگرد: مثل «لافتی الا علی و لاسیف الا ذوالفقار».

استاد: بله، وقتی فضا فضای حصر است، آنقدر محتملات لطیفه‌ای در فضای ادبیات هست که هر چه فکر می‌کنید می‌بینید وجوه مختلفه ای به ذهن می‌آید. الآن در اینجا می‌گوییم حصر حقیقی است، اما ادّعائی است. خب در اینجا آیه شریفه بسیار خوب می‌تواند حصر حقیقی ادعائی باشد. «**قُلْ لا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّماواتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ**»؛ یعنی اگر قرار است کسی باشد که غیب بداند و این علم از او باشد، مصدر تمام علم غیوب باشد، هر کسی هم در هر کجا، از ملک و از پیامبر و از رسل این غیب را بداند، برای او است و در این مقام هم غیر از او عالم به غیب نیست. حصر حقیقی ادعائی است. یعنی ولو غیب هست اما نسبت به اینکه اصل او است و همه از او گرفته‌اند، پس غیر از او کسی عالم نیست. جایی‌که حق است، همه متخذ از او است. پس اگر آیه شریفه حصر حقیقی ادعائی باشد، معانی بسیار عالی و زیبا دارد و درعین‌حال منافاتی ندارد که اولیاء و رسل غیب را به اخبار من الله تعالی بدانند. چون حصر حقیقی ادعائی، برای این است که وقتی کسی علم خودش را از خدا گرفته و خدا به او داده و هر لحظه‌ای هم که بخواهد از او سلب می‌کند، پس لاعالم َبالغیب الا هو. این خیلی روشن و واضح است. حصر حقیقی ادعائی است. بهترین وجهی که از این وجوه سبعه به ذهن من می‌آید، همین وجه است که حصر حقیقی ادعائی است.

بازبینی #2
ایجاد شده 17 ژوئیه 2024 10:36:02 توسط ... .
به روزرسانی شده 17 ژوئیه 2024 12:06:10 توسط ... .